

1. Coğrafi keşiflerden sonra İpek ve Baharat Yolu'nun önemini kaybetmesiyle Osmanlı Devleti'nin vergi gelirleri azaldı. Gümrük gelirlerini arttırmak için kapitülasyonlar uygulandı ama bu uygulama yarardan çok zarar getirdi. Sanayisi gelişmiş ülkeler, kapitülasyonlar sayesinde, ürünlerini Osmanlı topraklarına daha kolay ihraç ettiler ve Osmanlı piyasası Avrupa mallarıyla doldu. Ucuz olan Avrupa üretimi mallarla rekabet edemeyen Osmanlı ekonomisi, iyice çöküntüye uğradı. Devletin mali durumunu düzeltmek için koyulan yeni vergiler ise, halk ile devletin karşı karşıya gelmesine neden olmuştu.

Verilen bu bilgilere göre;

- I. Coğrafi keşifler Osmanlı ekonomisini olumsuz etkilemiştir.
- II. Kapitülasyonlar gümrük gelirlerini arttırmıştır.
- III. Halk vergilere tepki göstermiştir.
- IV. Osmanlı Devleti Avrupa devletlerinin açık pazarı haline gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I, III ve IV
- D) II, III ve IV

2. Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, farklı milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden oldu. Kapitülasyonlar, Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın ham madde kaynağı ve açık pazarı haline gelmesinde önemli rol oynadı. Osmanlı aydınları ve devlet adamları, bu olumsuz gelişmeler üzerine Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını, devletin dağılmasını önlemek için bazı çalışmalar başlatmıştır. Padişah Abdülmecid, 1839'da Tanzimat Fermanı'nı ilan etti. Fermana göre, halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanacaktır. Vergi herkesin gelire göre alınacaktır. Mahkemeler açık olarak yapılacak, rüşvet ve iltimas (kayıрма) önlenecektir. Tanzimat Fermanı'yla Müslüman ve gayrimüslim ayrımı yapılmaksızın herkes kanun önünde eşit sayıldı. Osmanlı Devleti'nde ilk defa padişahın gücü üstünde kanun gücünün varlığı kabul edildi. 1856 yılında ise Islahat Fermanı ilan edilerek gayrimüslimlere verilen haklar genişletildi.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Fermanı ile halk ülke yönetimine katılmıştır.
- B) Tanzimat ve Islahat Fermanları insan hakları konusunda önemli gelişmeler içerir.
- C) Osmanlı padişahları, yetkilerini sınırlandırıp kanun üstünlüğünü kabul etmişlerdir.
- D) Osmanlı Devleti, ülkenin bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumaya çalışmıştır.

3. Tanzimat Fermanı (1839) ile din, dil, ırk farkı gözetmeksizin bütün Osmanlı vatandaşlarının kanunlar önünde eşit olduğu; can ve mal güvenliği ile namus dokunulmazlığının devlet güvencesinde olduğu vurgulandı. Mahkeme kararı olmadan kimsenin cezalandırılmayacağı belirtilirken askerlik erkekler için zorunlu hale getirildi.

Tanzimat Fermanına bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Hukuki alanda tüm vatandaşlara eşitlik getirmiştir.
- B) Halkın can ve mal güvenliği güvence altına alınmıştır.
- C) Azınlıklara önemli ayrıcalıklar verilmiştir.
- D) Keyfi cezalandırmaların önüne geçilmiştir.

4. Osmanlı Devleti'nde yaşayan azınlıklar, Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik düşüncesinin etkisi ve Avrupalı devletlerin desteği ile ayaklanmaya başladılar. Bu ayaklanmaların sonucunda Osmanlılar daha da zayıfladı. Sırlar, Yunanlılar, Karadağlılar ve Bulgarlar gibi Balkan milletleri bağımsızlık kazanarak Osmanlı Devleti'nden ayrıldılar.

Osmanlı Devleti'nin hangi özelliği verilen gelişmelere ortam hazırlamıştır?

- A) Adaletli ve hoşgörülü bir politika yürütmesi
- B) Coğrafi olarak Avrupa'ya yakın olması
- C) Ekonomik bağımsızlığını kaybetmesi
- D) Çok uluslu bir yapıya sahip olması

8. Durum: 20. yüzyıl başlarına gelindiğinde; Osmanlı Devleti'nin sınırlarının daraldığı, yönetim anlayışında değişimlerin olduğu ve demografik yapısının değiştiği görülmüştür.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi verilen durumu destekler nitelikte değildir?

- A) Meşrutiyetin ilan edilip Kanunî Esasî'nin uygulanmaya başlanması
- B) Balkan Savaşlarında sonra Anadolu'da Türk nüfusunun artması
- C) Duyun-u Umumiye idaresinin çalışmalarına başlaması
- D) Trablusgarp Savaşı'nın kaybedilmesiyle Osmanlıların Kuzey Afrika'dan çekilmesi

9. 19.yy. Osmanlı Devleti'nin mali yönden büyük sarsıntılara uğradığı bir dönem olmuştur. İngiltere ile 1838 imzalanan ticaret sözleşmesi ile, Osmanlı gümrük duvarları indirilmiş, Osmanlı Devleti'nin zaten cılız olan endüstrisi Avrupa rekabeti karşısında savunmasız durumda bırakılmıştır. Ödemelerdeki açıklar artmış, denge bozulmuş, ülke mallarını satamaz duruma gelmiş sanayileşme durmuştur. Dış borçlanma para basma gibi yöntemlerle sorunların çözülebileceğine inanılmış ancak bu durum devleti iflasla karşı karşıya bırakmıştır. Nitekim 1881'de Muharrem Kararnamesi ilan edilmiş ve Duyun- u Umumiye adı altında Osmanlı Devleti'ni iktisadi ve mali bakımdan yoksun bırakan, bütün kaynaklarını denetleyen bir sistem kurulmuştur.

Yukarıda verilenlere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin gelir kaynakları azalmıştır.
- B) Osmanlı Devleti iktisadi olarak zor dönemlerden geçmektedir.
- C) Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kaybetmiştir.
- D) Devlet yöneticileri ekonomik çöküntüyü durdurmak için Duyun-u Umumiye'yi kurmuşlardır.

10. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra İstanbul'da 31 Mart Ayaklanması ortaya çıkmıştır. Bu ayaklanmanın amacı meşrutiyet yönetimine son vermektir. Meşrutiyet yanlılarının Selanik'te bulunan askeri birliklerden yardım istemesi üzerine Kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı Harekat Ordusu İstanbul'a gelerek ayaklanmayı bastırmıştır. Ayaklanma sonucunda II. Abdülhamit üzerine düşen görevleri yapmadığı gerekçesiyle tahttan indirilmiş, yerine V. Mehmet Reşat getirilmiştir.

Bu bilgidен hareketle;

- I. Ülkede yenilik taraftarları olduğu gibi, yenilik karşıtları da vardır.
- II. Mustafa Kemal, yönetimde demokratik uygulamaları desteklemiştir.
- III. İsyanın sonucunda Osmanlı yönetim anlayışında değişim meydana gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

11.

Durum	Kişilik Özelliği
Öğrencilik yıllarında Ziya Gökalp, Mehmet Emin gibi yazarların, askerlik hayatında ise arkadaşlarının düşüncelerini önemsemesi	I-Açık Fikirli Olması
Trablusgarp Savaşı'nda yerli halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı Derne ve Tobruk'ta başarılar kazanması	II-İleri Görüşlülük
Sorumluluk almaktan çekinmeyerek önce Şam'da ardından Selanik'te Vatan ve Hürriyet cemiyetinin kurulmasına öncülük etmesi	III-Liderlik
Pikardi manevralarına katıldıktan sonra; yapılacak savaşlarda uçakların ve hava kuvvetlerinin, başarı için önem kazanacağını vurgulaması	IV-Teşkilatçılık

Tabloda Mustafa Kemal ile ilgili verilen durumlar ve kişilik özellikleri eşleştirilmiştir.

Tablonun doğru olabilmesi için hangi bilgilerin yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV

12. Millî egemenlik düşüncesi ilk defa 18. yüzyılda Fransız düşünürü Jean Jacques Rousseau tarafından ortaya atıldı. Düşünceleri sayesinde baskıcı hükümdarlara karşı bireylerin hak ve hürriyetlerini teminat altına almak için mücadeleler başlatıldı. Bu amaçla "Toplum Sözleşmesi" adlı eserini yazdı. Rousseau eserinde; yurttaşı, ortak benliği, halkı, devleti yaratan bir toplum sözleşmesini ve bu sözleşmeye toplumdaki her bireyin dahil olması gerektiğini vurgular. Mustafa Kemal'i etkileyen kişiler arasında Fransız düşünür Jean Jacques Rousseau da bulunmaktadır.

Yukardaki metne göre, Mustafa Kemal'in aşağıda verilen hangi faaliyeti onun Jean Jacques Rousseau'dan etkilendiğini gösterir?

- A) Sakarya Meydan Savaşında orduyu Başkomutan olarak yönetmesi
- B) Pikardi Manevralarına katılmak üzere Fransa'ya gitmesi
- C) Trablusgarp'ta İtalyanlara karşı gönüllü olarak savaşa katılması
- D) 31 Mart İsyanı'nı bastırmak üzere Hareket Ordusu içinde yer alması

13. Mustafa Kemal İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin üyelerinden tepki göreceğini bildiği halde İttihatçıların kongrelerinde ordunun siyasetten ayrı tutulması gerektiğini söylemiştir.

Bu durum Mustafa Kemal'in hangi kişisel özelliğe sahip olduğunu göstermektedir?

- A) Açık sözlülük
- B) Eğitimcilik
- C) Çok yönlülük
- D) Alçak gönüllülük

14. Trablusgarp Savaşını fırsat bilen Balkan Devletleri, Rusya'nın da kışkırtması sonucu Osmanlı Devleti'ne savaş açtılar (I. Balkan Savaşı). Osmanlı Devleti bu savaşta başarılı olamadı ve Midye - Enez hattının batısındaki toprakları ile Edirne'yi kaybetti (1912). Osmanlı Devleti'nden aldıkları toprakları paylaşmada sorunlar yaşayan Balkan Devletleri yeniden bir savaşa tutuştular (II. Balkan Savaşı). Bu savaş en fazla payı alan Bulgaristan'a karşı Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya tarafından başlatılmıştı. Bu durumu fırsat bilen Osmanlı Devleti Bulgaristan'dan Edirne'yi geri aldı (1913).

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti iki savaştan da en karlı çıkan devlet olmuştur.
- B) I. Balkan Savaşı'nın başlamasında dış faktörler etkili olmuştur.
- C) I. Balkan Savaşı'nın sonucu II. Balkan Savaşı'nın nedeni olmuştur.
- D) Edirne kısa bir süre Bulgaristan toprağı olmuştur.

15. Harp Akademisi'ne devam eden Mustafa Kemal'i okul arkadaşlarından Asım Gündüz şöyle anlatıyor; "Doğup büyüdüğü Selanik'in Batı'ya daha çok bağlantılı bulunması sebebiyle olacak dikkat çekici fikirleri vardı. Etrafına topladığı arkadaşlarıyla cesaretle konuşur ve onları güzel konuşmasıyla kısa zamanda tesiri altına alırdı... Bizler vatan, millet ve Türklük fikirlerini ilk defa Harp Akademisi sıralarında ondan duymuştuk."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in liderlik özelliğinin göstergesidir?

- A) Türklük fikrini savunması
- B) Dikkat çekici fikirleri olması
- C) Doğup büyüdüğü Selanik'in batıyla bağlantılı olması
- D) Konuşmasıyla arkadaşlarını tesir altına alması

CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	A	C	D	B	C	D	C	D	B
11	12	13	14	15					
C	D	A	A	D					

İl MEM sorularından derlenmiştir...

